نامه علمی

دیدگاه پرستاران بیمارستان‌های تأمین اجتماعی کرج و شهریار در رابطه با آموزش مداوم پرستاری(۱۳۸۸)

پروین فرمانی، شراره ضیغمی محمدی *

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ مهرماه ۱۳۹۰؛ ۱۱(۳): ۳۳٦ تا ۳۳۸

مقدمه

پرستاران بخش بزرگی از نیروی انسانی مراکز درمانی هستند که جهت رشد حرفه‌ای و علمی خود به برنامه‌های آموزش مداوم نیاز دارند. آموزش مداوم به پرستاران کمک می‌کند تا عملکرد خود را حفظ کرده و آن را ارتقا بخشند و خود را با تغییرات سریع دانش و مراقبت‌های پرستاری و بهداشتی مطابقت دهند(۱). شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم به طور مستقیم برعملکرد پرستاران تأثیر گذاشته و موجب افزایش بهره‌وری، کاهش مخاطرات شغلی، کاهش موارد خطای درمانی، بهبود جو سازمانی و افزایش رضایت‌مندی پرستاران و حتی بیماران می‌شود. به همین دلیل شرکت اجباری یا اختیاری پرستاران در برنامه آموزش مداوم به منظور افزایش کیفیت مراقبت پرستاران بسیار ضروری است(۲). چنانچه آموزش مداوم به نحو مناسبی برنامه‌ریزی شود می‌تواند به ابزاری قدرتمند برای ارتقای آموزش کارکنان سلامت در تمام طول زندگی، و متعهد ماندن نسبت به اصول حرفه‌ای و شغلی تبدیل گردد(۳). از جمله راه‌های ارتقای کیفیت آموزش مداوم بررسی نظرات آموزش‌گیرندگان است(٤). از آنجایی که بسیاری از صاحب‌نظران به اجرای برنامه‌های آموزش مداوم مبتنی بر نیاز فراگیران تکیه دارند؛ این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه پرستاران بیمارستان‌های تأمین اجتماعی کرج و شهریار در سال ۱۳۸۸ در رابطه با آموزش مداوم طراحی و اجرا شد.

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی مقطعی بود. جامعه پژوهش شامل کلیه پرسنل پرستاری شاغل در بیمارستان تأمین اجتماعی البرز کرج (۱۳۱ پرستار و ۵۱ بهیار شاغل) و بیمارستان تأمین اجتماعی شهریار (۷٦ پرستار و ۳۳ بهیار) بود. نمونه‌گیری به روش آسان انجام شد و شرط ورود به مطالعه دارا بودن حداقل یک سال سابقه کار و تمایل به شرکت در پژوهش بود. ابزار گرداوری داده‌ها پرسشنامه‌ای بی‌نام متشکل از مشخصات دموگرافیک و سؤالاتی در رابطه با زمان مناسب برای برگزاری دوره‌ها، حیطه مورد علاقه برای شرکت در دوره‌های آموزش مداوم، روش مناسب برای انتخاب عناوین برنامه‌های آموزش مداوم، روش مناسب برای آموزش دوره‌ها و روش مناسب برای تدریس، میزان رضایت از محل برگزاری دوره‌ها، میزان رضایت از وضعیت کلی برنامه‌های آموزش مداوم، انطباق برنامه‌های آموزش مداوم با

* **نویسنده مسؤول:** شراره ضیغمی محمدی، مربی گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج. کرج، ایران. (zeighami@kiau.ac.ir)

پروین فرمانی، کارشناس پرستاری و سوپروایزر آموزشی بیمارستان تأمین اجتماعی البرز کرج، کرج، ایران. (paryjaan@yahoo.com)

این نوشته در تاریخ ۸۹/۶/۵ ۸۹ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۹۰/۵/۲۳ اصلاح شده و در تاریخ ۹۰/۶/۲۳ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

نیازهای حرفه‌ای و رضایت از محتوای برنامه‌ها، و پرسشنامه بررسی نیازهای آموزش مداوم پرستاران بود. این پرسشنامه توسط شمونایی طراحی شده است و به کمک آن نیازهای آموزشی پرستاران در دوره‌های آموزش مداوم مورد بررسی قرار می‌گیرد. ضریب پایایی این ابزار در مطالعه شمونایی ۹۹ درصد (۵) و در مطالعه حاضر (r=۰/۸۸) محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS-14 استفاده گردید. سطح معناداری مساوی و کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

بیشتر پرستاران (۵۳/۸ درصد) مناسب‌ترین زمان برای برگزاری دوره‌های آموزشی را هفته‌ای یک روز، (٦٧/٤ درصد) به طور متوالی و (٤٧/٧ درصد) در روزهای اول هفته گزارش نمودند. ۹۰/۹ درصد افراد، بهترین روش برای انتخاب عناوین برنامه‌های آموزش مداوم را نیازسنجی از خود پرستاران می‌دانستند. ٦٢/٩ درصد پرستاران علاقمند به دریافت آموزش پیرامون روش‌های عملی و مهارت‌های بالینی پرستاری بودند. ٦٧/٤ درصد پرستاران مناسب‌ترین روش دریافت آموزش را ترکیبی از حضوری و غیرحضوری و مناسب‌ترین شیوه تدریس را در ٦٦/٧ موارد، سخنرانی همراه با بحث دوطرفه می‌دانستند. میزان رضایت پرستاران از محل برگزاری دوره‌ها و کلاس‌های آموزش مداوم ٤١/٧ درصد در حد متوسط، میزان رضایت از وضعیت کلی برنامه‌های آموزش مداوم ٤٥/٥ درصد در حد خوب بود. ٥٢/٣ درصد افراد میزان مطابقت محتوی برنامه‌های آموزش مداوم با نیاز حرفه‌ای را در حد متوسط و ٥٦/٨ درصد میزان رضایت از محتوی برنامه‌های آموزش مداوم را متوسط ذکر نموده بودند. ده اولویت نیازهای آموزشی پرسنل پرستاری شاغل در دو بیمارستان تأمین اجتماعی البرز و شهریار به ترتیب عبارت بودند از مراقبت‌های بحرانی و اورژانس (٦٨/٩ درصد)، تدابیر پرستاری در بیماری‌های قلب و عروق (٦٧/٤ درصد)، داروشناسی (٦٧/٤ درصد)، روش کار با دستگاه‌های مختلف از جمله رسپیراتور، و مانیتور (٦٤/٤ درصد)، آزمایشات تشخیصی (٦٤/٤ درصد)، موارد قانونی در پرستاری (٦٣/٦ درصد)، تغذیه (٦٣/٦ درصد)، کاربرد کامپیوتر در پرستاری (٦٣/٦ درصد)، پرستاری حوادث و سوانح (٦١/٤ درصد)، آموزش به بیمار (٦١/٤ درصد). همچنین در دوره‌های مراقبت‌های بحرانی و اورژانس (۲۵/۸ درصد)، موارد قانونی (۲۵ درصد)، پرستاری قلب و عروق (۲٤/۲ درصد)، کار با دستگاه (۲۲/۷ درصد)، آموزش به بیمار (۲۲/۷ درصد)، حوادث و سوانح (۲۱/۲ درصد)، نیاز به برگزاری دوره‌های پیشرفته؛ و در مورد داروشناسی (۲٤/۲ درصد) و آزمایشات تشخیصی (۲۲/۷ درصد) نیاز به برگزاری دوره‌های با سطح متوسط احساس گردیده بود.

براساس یافته‌های این پژوهش، برقراری تسهیلات و امکانات حضور فراگیران شیفت‌های مختلف در دوره‌های آموزشی، برگزاری کلاس‌ها به صورتی که با وظایف شغلی و خانوادگی افراد تداخل کمتری ایجاد نماید، استفاده از روش‌های غیر حضوری اجرای برنامه‌های آموزش مداوم، آشنایی اساتید برنامه‌های آموزش مداوم با روش‌ها و الگوهای جدید تدریس به خصوص شیوه‌های مشارکتی و کارگاهی جهت جلب توجه و ایجاد انگیزش به یادگیری، توجه به محیط برگزاری کلاس‌ها و مناسب‌سازی آنها، برگزاری دوره‌های آموزشی بر اساس نیازسنجی از خود پرستاران جهت انطباق محتوای دوره با نیازهای شغلی آنان، توجه به برنامه‌هایی در جهت ارتقای مهارت در انجام امور بالینی، برای بهبود کیفیت و اثر بخشی برنامه‌های آموزش مداوم الزامی بود. از نتایج مطالعه حاضر می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های آموزش مداوم از نظر پرستاران شاغل در بیمارستان‌ها تأمین اجتماعی کرج و شهریار نیاز به بازنگری دارد. نظرسنجی مستمر به منظور اطلاع از نیازها، کمبودها و کاستی‌ها و اقدام در جهت رفع آن زمینه‌ای خواهد بود جهت حرکت به سوی ارتقای وضعیت برنامه‌های آموزش مداوم، استفاده بهینه از منابع محدود و در نهایت افزایش بهره‌وری و توانمندی پرسنل پرستاری.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

منابع

1.shakoor M, Zeighami Mohammadi Sh. Nurse's attitude toward deterred factors of participation in continuing nursing. 2010;18(1):23-30. [Persian]
2. Fahidy F Zeighami Mohamadi Sh . Nurse's attitude toward supportive work climate effect on transfer of learning to job. Iranian Journal of Medical Education .2011; 7(1):128-139. [Persian]
3.Shakibi M, Nouhi E, Haghdoust A, Moumenaei Kermani Sh. Evaluation of the efficacy of the best prescription workshops held for general physicians liable to continuous education in Kerman medical sciences university. Strides in development of medical education. 2004; 1(1):17-22. [Persian]
4.Shakur Nia A, Elhampour H, Maarashi T, Heydari Soureshjani SH. Concordance of length and contents of continuing medical education programs with educational demands of practicing GPS in Khuzestan province. Iranian Journal of Medical Education .2007; 11(2):85-92. [Persian]
5. Shamunaei F .Assessment of educational needs of nurses in medical surgical wards of Tehran medical university hospitals. Master science nursing .Thesis. Tehran university medical sciences.2001.86, 124-126. [Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]